

ΠΡΩΤΗ ΕΝΟΤΗΤΑ

Οι εξελίξεις στην Ευρώπη κατά τους Νεότερους Χρόνους (μέσα 15ου αιώνα – αρχές 19ου αιώνα)

1. Χωριστείτε σε ομάδες και σημειώστε όσα ονόματα, γεγονότα και έννοιες θυμάστε από τη Βυζαντινή Ιστορία που διδαχθήκατε πέρυσι δίνοντας έμφαση στους τομείς της νομοθεσίας, της τέχνης, των κατακτήσεων, των εσωτερικών συγκρούσεων, της πνευματικής παραγωγής και των εξωτερικών εχθρών.

ΟΝΟΜΑΤΑ

Μέγας Κωνσταντίνος, Ιουλιανός, Θεοδοσίος, Ιουστινιανός, Θεοδώρα, Ανθέμιος και Ισίδωρος, Ηράκλειος, Λέων Γ΄ ο Ίσαυρος, Νικηφόρος Φωκάς, Βασίλειος Διγενής Ακρίτας, Κύριλλος και Μεθόδιος, Ιωάννης Τσιμισκής, Μιχαήλ Ψελλός, Κωνσταντίνος ο Πορφυρογέννητος, Ρωμανός Δ΄ Διογένης, Αλέξιος Α΄ Κομνηνός, Κωνσταντίνος Παλαιολόγος.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

330: Η μεταφορά της πρωτεύουσας της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη.

313 μ. Χ. Διάταγμα ανεξιθρησκίας στο Μεδιόλανο της Ιταλίας.

395 μ. Χ. Η Αυτοκρατορία χωρίζεται σε Δυτική και Ανατολική.

1071 μ. Χ. Η μάχη του Μάζικερτ.

1204 μ. Χ. Η άλωση της Πόλης από τους Σταυροφόρους.

1261 μ.Χ. Η ανάκτηση της Κωνσταντινούπολης από τον Μιχαήλ Η΄ τον Παλαιολόγο.

1453 μ. Χ. Η άλωση της Πόλης από τους Τούρκους.

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Νομοθεσία Ιουστινιανού

Νομοθεσία Λέοντος Γ΄ του Ίσαυρου

Αλλαγές στη νομοθεσία από τους αυτοκράτορες της Μακεδονικής Δυναστείας.

ΤΕΧΝΗ

Αγία Σοφία της Κωνσταντινούπολης

Βυζαντινές εικόνες

Βυζαντινές εκκλησίες

Ψηφιδωτά

ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ

Η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία χωρίζεται σε ανατολική και δυτική

Η στάση του Νίκα

Η εικονομαχία

Το Σχίσμα των εκκλησιών

Ενωτικοί – Ανθενωτικοί

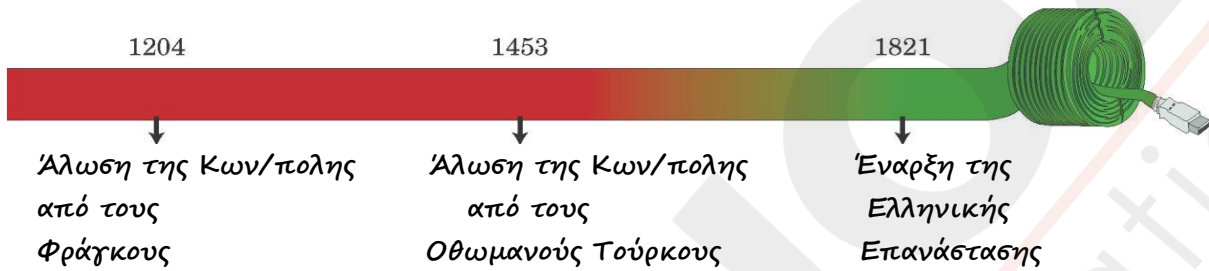
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΕΧΘΡΟΙ

Γότθοι, Ούννοι, Βάνδαλοι, Σλάβοι, Άβαροι, Βούλγαροι, Άραβες, Πέρσες, Σαρακηνοί, Βενετοί, Νορμανδοί, Σελτζούκοι και Οθωμανοί Τούρκοι.

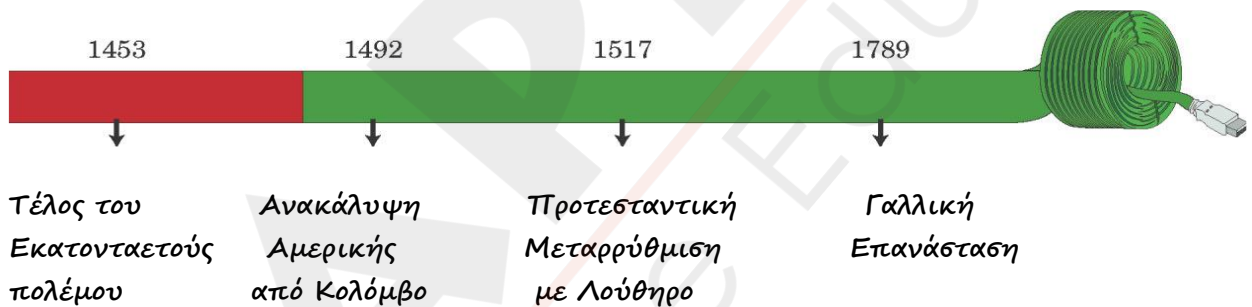
2. Συμπληρώστε στον χάρτη που ακολουθεί τις εξής πόλεις: Κωνσταντινούπολη, Θεσσαλονίκη, Σμύρνη, Αθήνα και Ηράκλειο (Χάνδακας). Κατόπιν σημειώστε και τις εξής χώρες: Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία, Οθωμανική Αυτοκρατορία.

3. Τοποθετήστε στην ιστορική γραμμή τα γεγονότα της ελληνικής ιστορίας που λείπουν:

4. Τοποθετήστε στην ιστορική γραμμή τα γεγονότα της ευρωπαϊκής ιστορίας που λείπουν:

5. Χωριστείτε σε ομάδες και προσπαθήστε να κατατάξετε τους εξής λογίους, επιστήμονες και καλλιτέχνες με βάση την εποχή που έζησαν: Μποπιτσέλι, Ρουσσώ, Λοκ, Λεονάρντο Ντα Βίντσι, Δομίνικος Θεοτοκόπουλος ή Ελ Γκρέκο (Ο Έλληνας), Μιχαήλ Άγγελος, Νεύτων, Μπαχ, Ραφαήλ, Φίλιππος Μπρουνελέσκι, Έρασμος, Μότσαρτ, Ουίλιαμ Σαίξπηρ, Μιχαήλ Θερβάντες, Κοπέρνικος, Βολταίρος, Μοντεσκιέ, Γαλιλαίος.

Αναγέννηση	Διαφωτισμός
Μποπιτσέλι	Ρουσσώ
Λεονάρντο Ντα Βίντσι	Λοκ
Δομίνικος Θεοτοκόπουλος	Νεύτωνας
Μιχαήλ Άγγελος	Μπαχ
Ραφαήλ	Μότσαρτ
Φίλιππος Μπρουνελέσκι	Κοπέρνικος
Έρασμος	Βολταίρος

Ουίλιαμ Σαίξπηρ	Μοντεσκιέ
Μιχαήλ Θερβάντες	Γαλιλαίος

6. Αφού συζητήσετε όσα μάθατε για την Αναγέννηση και τον Διαφωτισμό, προσπαθήστε να περιγράψετε τα δύο αυτά φαινόμενα ως προς την περιοχή από την οποία ξεκίνησαν, την εποχή και το περιεχόμενό τους.

Αναγέννηση ονομάζεται η καλλιτεχνική και πνευματική κίνηση που εμφανίστηκε στα μέσα του 14ου αιώνα στη Βόρεια Ιταλία και μέσα σε δύο αιώνες διαδόθηκε σε όλη την Ευρώπη.

Διαφωτισμός είναι το πνευματικό κίνημα που ξεκίνησε από την Αγγλία αλλά καλλιεργήθηκε και στη Γαλλία. Οι εκφραστές του αμφισβήτησαν τις **προλήψεις**¹ και τις **δαισιδαιμονίες**², και έδωσαν έμφαση στον φωτισμό του ανθρώπου μέσω της παιδείας, προκειμένου να κατανοήσει τα δικαιώματά του.

1. πρόληψη: η πεποίθηση ότι κάτι μπορεί να μας φέρει τύχη ή ατυχία
2. δαισιδαιμονίες: η παράλογη πίστη ότι η ζωή του ανθρώπου επηρεάζεται από υπερφυσικές δυνάμεις

7. Αφού χωριστείτε σε ομάδες, παρατηρήστε το έργο του Ραφαήλ, *Η Σχολή των Αθηνών* και αναζητήστε πληροφορίες για τον δημιουργό και το ίδιο το έργο, σε εγκυκλοπαίδειες και στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα <http://greeklanguage.gr>

Ο **Ραφαήλ** γεννήθηκε το 1483 στο δουκάτο του **Ουρμπίνου**, το οποίο αποτελούσε την εποχή εκείνη σημαντικό πνευματικό κέντρο. Μαθήτευσε αρχικά στο πλευρό του πατέρα του, Τζιοβάνι Σάντι, και αργότερα εκπαιδεύτηκε στο εργαστήριο του **Περούτζινο**. Παράλληλα, ήρθε νωρίς σε επαφή με κύκλους μορφωμένων **ουμανιστών**. Ο πατέρας του, Τζοβάνι Σάντι, ήταν διακεκριμένος ζωγράφος και έχαιρε ιδιαίτερης εκτίμησης ως ποιητής και χρονικογράφος. Πέθανε όταν ο Ραφαήλ ήταν μόλις έντεκα ετών και ενώ τρία χρόνια νωρίτερα είχε πεθάνει η μητέρα του Μάγια ντι Μπατίστα Κιάρλα. Ο Ραφαήλ υπήρξε ένας από τους σπουδαιότερους καλλιτέχνες της εποχής του και η φήμη του είναι αντάξια αυτής των Μιχαήλ Αγγέλου και Λεονάρντο ντα Βίντσι. Δραστηριοποιήθηκε αρχικά στην **Περούτζια** και αργότερα στη **Φλωρεντία**, την «πρωτεύουσα» της Αναγέννησης. Κατά την παραμονή του στη Φλωρεντία ο Ραφαήλ ζωγράφησε σημαντικό αριθμό έργων με θέμα την Παναγία και το Θείο Βρέφος καθώς και πορτρέτα επιφανών προσώπων της πόλης. Φεύγοντας προς το τέλος του 1508 από τη Φλωρεντία για να πάει στη Ρώμη, ο Ραφαήλ μπορούσε να σταθεί δίπλα στους δύο κορυφαίους τότε καλλιτέχνες: τον Μιχαήλ Άγγελο και τον Λεονάρντο.

Η αναδιοργάνωση και διακόσμηση αιθουσών στο Ανάκτορο του **Βατικανού** από

διάφορους αρχιτέκτονες και ζωγράφους ήταν ο λόγος που οδήγησε τον Ραφαήλ στη **Ρώμη**. Στην Αιώνια Πόλη ο Ραφαήλ αναλαμβάνει να διακοσμήσει την οροφή της Αίθουσας της Υπογραφής. Σ' αυτή τη διακόσμηση εντάσσεται και το έργο η «Σχολή των Αθηνών», ένα από τα αριστουργήματά του, το οποίο ζωγράφησε γύρω στο 1510. Πρόκειται για ένα μεγάλο έργο (5 X 7,7 μ.) στο οποίο απεικονίζεται η ονομαστή στην αρχαιότητα «Φιλοσοφική Σχολή της Αθήνας» στην οποία φιλόσοφοι, επιστήμονες και ποιητές της αρχαιότητας αναζητούσαν την αλήθεια μέσα από τον διάλογο.

Στο κέντρο της τοιχογραφίας δεσπόζουν οι μορφές των δύο κορυφαίων Ελλήνων φιλοσόφων, του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, με τις χαρακτηριστικές χειρονομίες, που δείχνουν και τις φιλοσοφικές τους τάσεις. Στο πρόσωπο του Πλάτωνα ο καλλιτέχνης έδωσε τα χαρακτηριστικά του Λεονάρντο ντα Βίντσι και τα συμπλήρωσε με στοιχεία που πήρε από μια προτομή του φιλοσόφου. Ο **Πλάτων** υψώνει το δεξί του χέρι προς τα πάνω, προς τον ουρανό, προς τον κόσμο των ιδεών, ενώ με το αριστερό κρατάει τον **Τίμαιο**. Δίπλα του, νεότερος, είναι ο **Αριστοτέλης**. Το δεξί του χέρι δείχνει προς τη γη, ενώ με το αριστερό κρατάει τα **Ηθικά Νικομάχεια**.

Πολλοί μελετητές *προσπάθησαν* να ταυτοποιήσουν τα πρόσωπα του έργου. Για κάποιες μορφές, όπως του Πλάτωνα και του Αριστοτέλη, συμφωνούν όλοι, για κάποιες άλλες υπάρχει διχογνωμία. Ο Ραφαήλ έδωσε σε πολλούς φιλοσόφους τις μορφές διάσημων ανδρών της εποχής του. Στην αριστερή πλευρά της τοιχογραφίας, η μορφή με το λαδί μανδύα είναι ο **Σωκράτης**. Συνομιλεί με τον Ξενοφώντα ή τον Αισχίνη, τον Αντισθένη ή τον Ξενοφώντα και τον Αλκιβιάδη ή τον Μέγα Αλέξανδρο. Κάτω αριστερά, ακουμπισμένος σε μια κολώνα και διαβάζοντας ένα βιβλίο είναι ο Επίκουρος στεφανωμένος με κληματόφυλλα, ενώ μια σεβάσμια μορφή στο αριστερό άκρο της τοιχογραφίας, ο Ζήνων ο Κιτιεύς, τον παρακολουθεί. Λίγο δεξιότερα συναντάμε τον Αβερρόη με το λευκό τουρμπάνι να γέρνει πάνω από τον Πυθαγόρα που σημειώνει κάτι σε ένα βιβλίο, ενώ ένας μαθητής του κρατάει έναν πίνακα με το διαπασών. Στο μεσαίο τμήμα του πίνακα, περίπου στην ευθεία με τον Πλάτωνα, απεικονίζεται μόνος του καθισμένος στα σκαλιά και σκεπτικός, ο Ηράκλειτος με τα χαρακτηριστικά του Μιχαήλ Αγγέλου. Δεξιότερα από τον Ηράκλειτο, προς την πλευρά του Αριστοτέλη, εμφανίζεται ξαπλωμένος σ' ένα σκαλοπάτι και μισόγυμνος ο Διογένης, ο κυνικός φιλόσοφος. Μια άλλη μοναχική όρθια μορφή, στην ίδια πλευρά της τοιχογραφίας και κάτω από το άγαλμα της Αθηνάς, θεωρείται ότι είναι ο Πλωτίνος,

ο μεγάλος νεοπλατωνικός φιλόσοφος. Στη δεξιά πλευρά της τοιχογραφίας ο Ευκλείδης, ο διάσημος μαθηματικός της αρχαιότητας, με τα χαρακτηριστικά του Μπραμάντε, του μεγάλου αρχιτέκτονα και φίλου του Ραφαήλ, σκυμμένος πάνω από έναν πίνακα, εξηγεί κάποιο θεώρημα στους μαθητές του. Στη χρυσή τρέσα του χιτώνα του ο ζωγράφος έβαλε την υπογραφή του: R.U.S.M.: Raffaello Urbinas Sua Mano (διά χειρός Ραφαήλ από το Ουρμπίνο). Πίσω από τον Ευκλείδη βρίσκεται ο Ζωροάστρης ή ο Στράβων. Στο δεξί του χέρι κρατάει τη σφαίρα του ουρανού ενώ απέναντί του, σαν σε καθρέφτη, είναι ο Πτολεμαίος, ο γεωγράφος, αστρονόμος και μαθηματικός, ο οποίος κρατάει με το αριστερό του χέρι τη σφαίρα της γης. Δίπλα

στον Πτολεμαίο, κοιτάζοντας τους θεατές, βρίσκεται ένας νεαρός με τα χαρακτηριστικά του Ραφαήλ.

Αν ισχύει ότι μια εικόνα αξίζει χίλιες λέξεις, η «Σχολή των Αθηνών» μας δείχνει τις ρίζες του πολιτισμού μας, αυτές που μας οδήγησαν, μετά τον Μεσαίωνα, στην Αναγέννηση και στον σημερινό δυτικό πολιτισμό. Μας παρουσιάζει ξεκάθαρα σε ποιους στηρίχτηκαν οι άνθρωποι εκείνης της εποχής, για να ξαναγεννηθούν από την τέφρα τους και να δημιουργήσουν μια νέα φωτεινή εποχή. Ανέτρεξαν στις ρίζες τους, αναζήτησαν και ανακάλυψαν ξανά αρχές, αξίες και γνώσεις που είχαν ξεχαστεί, βασίστηκαν σε αυτές και πρόσθεσαν τα δικά τους ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, θέτοντας έτσι τα θεμέλια μιας νέας εποχής.

Πηγές και βίντεο σχετικά με τη «Σχολή των Αθηνών»:

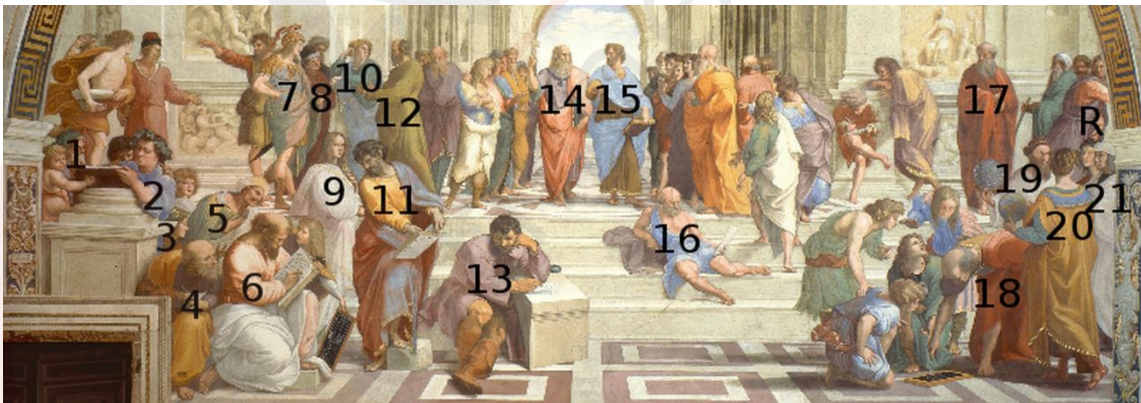
http://etaksi2011.blogspot.gr/2012/09/blog-post_25.html

<http://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A1%CE%B1%CF%86%CE%B1%CE%AE%CE%BB>

<https://www.youtube.com/watch?v=vs-ONkhdGf0>

<https://www.youtube.com/watch?v=6T7qypR5n0c>

<http://www.nea-acropoli-athens.gr/arhra/filosofia/701-o-raphael-kai-i-sxoli-ton-athinon>

Εικονιζόμενοι στον πίνακα Η Σχολή των Αθηνών

- 1:** Ζήνων ο Κιτιεύς **2:** Επίκουρος **3:** (Φεδερίκος ΙΙ, Δούκας της Μάντοβα;) **4:** Αναξίμανδρος ή Εμπεδοκλής; **5:** Αβερρόης **6:** Πυθαγόρας **7:** Αλκιβιάδης ή ο Αλέξανδρος ο Μέγας; **8:** Αντισθένης ή Ξενοφών; **9:** Υπατία **10:** Αισχίνης ή ο Ξενοφών; **11:** Παρμενίδης; **12:** Σωκράτης **13:** Ηράκλειτος **14:** Πλάτων **15:** Αριστοτέλης **16:** Διογένης ο κυνικός

φιλόσοφος 17: Πλωτίνος 18: Ευκλείδης ή ο Αρχιμήδης 19: Ζωροάστρης
20: Κλαύδιος Πτολεμαίος; R: Απελλής 21: Πρωτογένης

8. Τοποθετήστε τα γεγονότα στη σειρά αρχίζοντας από το παλαιότερο: Γαλλική Επανάσταση, Θρησκευτική Μεταρρύθμιση, Αμερικανική Επανάσταση, Ανακάλυψη Αμερικής.

1492 Ανακάλυψη Αμερικής

1517 Θρησκευτική Μεταρρύθμιση

1776 Αμερικανική Επανάσταση

1789 Γαλλική Επανάσταση

9. Συμπληρώστε με τη βοήθεια του δασκάλου σας τα κενά που υπάρχουν στο παρακάτω κείμενο:

Στα τέλη του 18ου αιώνα ξέσπασαν δυο μεγάλες Επανάστασεις: η *Αμερικανική* το 1776 και η *Γαλλική* το 1789. Οι επαναστάσεις αυτές εμπνεύστηκαν από τις ιδέες του *Διαφωτισμού*. Κατά την Αμερικανική Επανάσταση, οι άποικοι του Νέου κόσμου εξεγέρθηκαν εναντίον των Βρετανών διεκδικώντας την *ανεξαρτησία* τους και σχημάτισαν τις *Ηνωμένες Πολιτείες* της *Αμερικής* (ΗΠΑ). Οι φιλελεύθερες ιδέες και τα αιτήματα των Επαναστατών εκφράστηκαν στη *Διακήρυξη* της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας. Η Γαλλική Επανάσταση ξέσπασε το 1789, σε μια εποχή που η μεγάλη *οικονομική* κρίση και η *κοινωνική* ανισότητα ταλαιπωρούσαν τη γαλλική κοινωνία. Ιδιαίτερα οι *αγρότες* ζούσαν σε κατάσταση απόλυτης *φτώχειας* και δεν είχαν καθόλου *πολιτικά* δικαιώματα.

10. Ορισμένα από τα δικαιώματα του ανθρώπου και του πολίτη που ψηφίστηκαν κατά την περίοδο της Γαλλικής Επανάστασης, κατοχυρώνονται και στο σημερινό Σύνταγμα της Ελλάδας. Αφού μελετήσετε το βιβλίο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής (σσ. 54-55), προσπαθήστε να τα εντοπίσετε.

Στο απόσπασμα από τη *Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη* της Γαλλικής Επανάστασης διακηρύσσεται ότι όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και με ίσα δικαιώματα. Ορίζεται ρητά ότι η πολιτική οργάνωση στόχο έχει τη διαφύλαξη φυσικών και απαράγραπτων¹ δικαιωμάτων του ανθρώπου, δηλαδή του δικαιώματος της ελευθερίας, της ιδιοκτησίας, της ασφάλειας και της αντίστασης στην καταπίεση. Στο άρθρο 3 δηλώνεται ξεκάθαρα ότι πηγή κάθε εξουσίας είναι αποκλειστικά το έθνος και ότι κανείς δεν μπορεί να ασκήσει εξουσία αν δεν αυτή δεν απορρέει από τον λαό.

Τα δικαιώματα αυτά θεσμοθετούνται και στα πρώτα άρθρα του ελληνικού συντάγματος. Συγκεκριμένα το ελληνικό σύνταγμα ορίζει ότι όλοι οι Έλληνες πολίτες είναι ίσοι και έχουν τα ίδια πολιτικά δικαιώματα, όπως να συμμετέχουν με την ψήφο τους στην εκλογή των προσώπων που θα κυβερνήσουν τη χώρα.

Εκτός όμως από δικαιώματα, έχουμε και υποχρεώσεις. Οι κυριότερες υποχρεώσεις των πολιτών, όπως προκύπτουν από το Σύνταγμα, είναι:

- ο **σεβασμός** προς το κοινωνικό σύνολο που εκφράζεται με την προσπάθεια κάθε πολίτη να προστατεύει το περιβάλλον, να σέβεται την ιδιοκτησία των συμπολιτών του και του κράτους και να προσφέρει ό,τι μπορεί για το συμφέρον του συνόλου.
- η **τήρηση** του Συντάγματος και των νόμων, δηλαδή η αποφυγή οποιασδήποτε ενέργειας η οποία είναι αντίθετη με αυτά που ορίζουν το Σύνταγμα και οι Νόμοι.
- η **υπεράσπιση** της δημοκρατίας, δηλαδή η υποχρέωση κάθε πολίτη να εμποδίσει όποιον προσπαθήσει να αλλάξει το δημοκρατικό πολίτευμα της χώρας.

1. απαράγραπτο είναι αυτό που δεν μπορεί να παραγραφεί, να καταργηθεί.

11. Ένα από τα σπουδαιότερα εργαλεία για την ανάπτυξη της ναυσιπλοΐας υπήρξε η μαγνητική πυξίδα. Αφού μελετήσετε τα βιβλία της Φυσικής (σσ. 96-97) και της Γεωγραφίας (σ. 15), προσπαθήστε να περιγράψετε τη λειτουργία της μαγνητικής πυξίδας.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η μαγνητική πυξίδα είναι ένα όργανο που μας βοηθά να προσανατολιστούμε δείχνοντας πάντα την κατεύθυνση του βορρά.

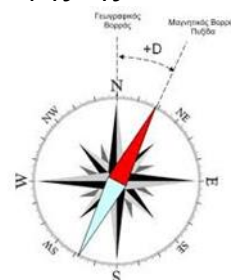
ΙΣΤΟΡΙΑ Η μαγνητική πυξίδα είναι από τα παλαιότερα όργανα στη ναυσιπλοΐα που όμως η καταγωγή της δεν είναι απόλυτα

ακριβής. Η προέλευσή της χάνεται στα βάθη των αιώνων. Άλλοι λένε ότι την ανακάλυψαν λαοί της Μεσογείου και άλλοι οι Κινέζοι. Η αρχική πυξίδα που χρησιμοποιούσαν οι Κινέζοι έδειχνε πάντα προς τον νότο. Στην Ευρώπη αναφέρεται πρώτη φορά το 1187 από τον Άγγλο Alexander Neckam. Πριν 100 χρόνια περίπου ο λόρδος Κέλβιν τελειοποίησε τη ναυτική πυξίδα τοποθετώντας τη σε δοχείο πλημμυρισμένο με οινόπνευμα. Έτσι οι ενδείξεις της παρείχαν σταθερότητα κατάλληλη για τη ναυτιλία. Ο Neckam χρησιμοποίησε οινόπνευμα επειδή παγώνει σε πολύ χαμηλές θερμοκρασίες ώστε να μην σπάει το δοχείο.

ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ Η πυξίδα περιέχει μια μαγνητική βελόνα η οποία προσανατολίζεται πάντα προς τον Βορρά, επειδή η Γη συμπεριφέρεται σαν ένας τεράστιος μαγνήτης που έλκει τη βελόνα και την στρέφει να δείχνει πάντα προς τον μαγνητικό βορρά. Ο μαγνητικός βορράς δεν συμπίπτει με τον γεωγραφικό βορρά. Έτσι η διεύθυνση της μαγνητικής βελόνας δεν συμπίπτει πάντα μ' αυτόν. Αυτή η διαφορά εμφανίζεται γιατί η Γη δεν είναι ακριβώς μαγνητισμένη σύμφωνα με τον άξονα περιστροφής της.

Επομένως πρέπει να θυμόμαστε ότι η μαγνητική βελόνα δείχνει τον μαγνητικό βορρά και όχι τον γεωγραφικό βορρά. Η απόκλιση γεωγραφικού και μαγνητικού βορρά δεν είναι παντού ίδια. Στην Ελλάδα η απόκλιση είναι μικρή όμως δεν ισχύει το ίδιο για τις περιοχές κοντά στους Πόλους.

ΣΥΝΕΠΩΣ όταν προσανατολιζόμαστε με τη χρήση της πυξίδας, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η πυξίδα «δείχνει» προς τον μαγνητικό πόλο που βρίσκεται κοντά αλλά όχι ακριβώς εκεί που είναι ο γεωγραφικός πόλος. Αν ξεχάσουμε αυτή τη μικρή σχετικά, ωστόσο σημαντική διαφορά, είναι σίγουρο ότι θα βρεθούμε κοντά... αλλά όχι

ακριβώς εκεί που επιθυμούμε!

12. Παρατηρήστε στη σελίδα 10 του Βιβλίου σας την έκταση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και με τη βοήθεια ενός σύγχρονου πολιτικού χάρτη σημειώστε ποια σημερινά κράτη περιελάμβανε αυτή.

Η Οθωμανική Αυτοκρατορία έφτασε στο απόγειο της δόξας της τη χρονική περίοδο 1683-1699. Οι χώρες που περιελάμβανε η αχανής αυτοκρατορία την περίοδο αυτή είναι οι σημερινές: Ουγγαρία, Τουρκία, Ελλάδα, Βοσνία, Ερζεγοβίνη, Σερβία, Π.Γ.Δ.Μ., Κροατία, Μολδαβία, περιοχή της Κριμαίας, Γεωργία, Αρμενία, Αλβανία, Ρουμανία, Βουλγαρία, Κύπρος, Ιορδανία, Ιράκ, Κουβέιτ, Συρία, Λίβανος, Παλαιστίνη, Ισραήλ, ανατολική και δυτική Σαουδική Αραβία, Ομάν, Μπαχρέιν, ανατολική Υεμένη, Αίγυπτος, βόρεια Λιβύη, Τυνησία και βόρεια Αλγερία.

13. Σχολιάστε τη φράση από την Πηγή 2 στη σελίδα 22 του βιβλίου σας: «Πηγή κάθε εξουσίας είναι αποκλειστικά το έθνος. Κανένα σώμα, κανένα άτομο δεν μπορεί να ασκήσει εξουσία που δεν απορρέει από το έθνος».

Το παραπάνω αποτελεί απόσπασμα από τη Γαλλική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη. Ήταν μια διακήρυξη επηρεασμένη από τις αρχές του Διαφωτισμού και κατοχύρωνε τα θεμελιώδη δικαιώματα της ανερχόμενης αστικής τάξης, τα οποία είχαν βίαια καταπατηθεί από το απολυταρχικό καθεστώς που κυριαρχούσε στη Γαλλία. Ως μοναδική πηγή εξουσίας ορίζεται ο λαός. Καθιερώνεται δηλαδή το πολίτευμα της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Με το πολίτευμα αυτό ο λαός εκλέγει ελεύθερα τους εκπροσώπους του και μέσω αυτών αποφασίζει για τα ζητήματα που σχετίζονται με το έθνος. Είναι πολύ σημαντικό το γεγονός ότι για πρώτη φορά στην ιστορία προτάσσεται η κυριαρχία του έθνους και των πολιτών που είναι γνώστες όχι μόνο των δικαιωμάτων αλλά και των υποχρεώσεών τους. Η Γαλλική Επανάσταση με τις αρχές που διακήρυξε επηρέασε και έδωσε ελπίδα στους λαούς της Ευρώπης οι περισσότεροι από τους οποίους υπέφεραν κάτω από απολυταρχικά καθεστώτα.

